

KOCH JÓZSEF

1931–2005

Koch József halálhíre villámcsapásként érte a magyar kozmikus sugárzási kutatócsoport tagjait és mindazokat a fizikusokat, akik ismerték, szerették és tisztelték őt.

Jóska 1931-ben született Budapesten. Gimnáziumi tanulmányait az újbudapesti Könyves Kálmán Gimnáziumban, egyetemi tanulmányait az Eötvös Loránd Tudományegyetem fizika szakán végezte, ahol 1953-ban diplomázott. Kutatómunkáját az MTA Központi Fizikai Kutató Intézetében kezdte, és ott is fejezte be. Először a KFKI Kozmikus Sugárzási Laboratóriumában dolgozott, ahol *Jánossy Lajos* professzor vezetése alatt főleg metodikai és műszerépítési munkát végzett. Később az Elektronikus Kutató Csoportnál, majd az Elektronikus Főosztályon végzett hasonló jellegű kutatásokat, azután ismét a Kozmikus Sugárzási Osztályon és a Nagyenergiájú Fizikai Főosztályon. A KFKI-n belül később alakult Részezske- és Magfizikai Kutató Intézet volt Jóska utolsó munkahelye. Jelentős nemzetközi elismerést nyert, széles körű kutatásai a GM-csövek és az ezekhez csatlakozó elektronika vizsgálatán túlmenően főleg a nagyenergiájú fizikai és magfizikai mérések automatizálására, valamint számítógépes vezérlésére irányultak.

Jóska 1958-ban egy hónapot töltött a Brüsszeli Világkiállításon, és 1960 óta gyakran járt kiküldetésen a Szovjetunióban, Bulgáriában, az NDK-ban, az NSZK-ban, Cseh-

szlovákiában, Lengyelországban, Ausztriában, Svájcban, Angliában, Belgiumban és Olaszországban. 18 tudományos cikket publikált magyar és külföldi folyóiratokban, és számos előadást tartott nemzetközi konferenciákon. A KFKI-ban a VEGA program keretében végzett kutatómunkájáért igazgatói kitüntetést kapott, feltalálói munkásságáért a „Kiváló Feltaláló” bronz fokozatát nyerte el az Országos Találmányi Hivataltól. A nyomkamra adatainak feldolgozására szolgáló RIMA mérőrendszer kifejlesztéséért a KFKI Jánossy-díját, az autonóm CAMAC vezérlő család kifejlesztéséért pedig a KFKI Intézeti Díj 1. fokozatát kapta meg.

Koch Jóska sikeres kutatómunkája mellett hivatásos barlangkutató is volt, részt vett számos barlang felfedezésében és feltárásában. Ezek közül híres lett a Jósfaő melletti nagy cseppkőbarlang, amelynek egyik termében ma tüdőbeteg és asztmás gyerekeket kúrálnak.

Koch Jóska 73 éves korában, 2005. január 27-én távozott az élők sorából. Ő nemcsak kiváló tudományos kutató és feltaláló, de jó barát és mindig segítségre kész munkatárs is volt, aki minden kollégájának szeretetét és megbecsülését érdemelte ki. Mindezek öszinte, mély szeretettel emlékeznek meg ennek a kiváló egyéniségnek életéről és sikeres munkájáról, és részvétüket fejezik ki a gyászoló Koch családnak.

Fenyves Ervin

JÁNOSSY LAJOS, A FIZIKUS

Jánossy Lajos számomra elsősorban mindig fizikus volt – nem kísérleti és nem elméleti fizikus, hanem egyszerűen fizikus. Diákkoromból emlékszem arra a tréfás meghatározásra, hogy kísérleti, illetve elméleti fizikus az, aki meg tudja mérni, illetve ki tudja számolni, de egyikük sem tudja, mit. Fizikus ezzel szemben az, aki nem biztos, hogy profi módon meg tudja mérni vagy ki tudja számolni, de tudja, mit.

Jánossy professzor bizonyos értelemben élete végéig amatőr maradt. Mindig, de legalábbis végleges hazatérése

után nagyrészt olyan problémákat keresett magának, amelyeket alapvetőnek tartott, de amelyek irodalmában és az adott időpontban általánosan elfogadott értelmezésében nem volt egészen otthon. Mindig tanult (saját megfontolásokból, szemináriumi diszkussziókból, személyes beszélgetésekből és levélbeli eszmecserekből, és csak kisebbrészt könyvekből és folyóiratokból), és mindig új utakat keresett. Kutatásait mindig az érdeklődés és nem a piac motiválta. Ha egy problémát sikerült megoldania, vagy megítélése szerint az elvesztette alapvető fontosság-

Király Péter
MTA KFKI RMKI